

עפ"ת 37241/01/15 - יעקב פחימה נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 37241-01-15 פחימה(אחר/נוסף) נ' מדינת ישראל

בפני המערער	כב' השופטת רונית בש יעקב פחימה
נגד המשיבה	ע"י ב"כ עו"ד תומר נווה ועוה"ד גב' שלומית עדיקה
	מדינת ישראל באמצעות פרקליטות מחוז חיפה עו"ד גב' עילית אפשטיין

פסק דין

מבוא

1. לפניי ערעור על גזר הדין מיום 24.12.14 (להלן: "גזר הדין"), אשר ניתן בתיק פ"ל 9928-08-13 בבית משפט השלום לתעבורה בחיפה ע"י כב' השופט שלמה בנג'ו (להלן: "בית משפט קמא"). המערער הורשע, על פי הודאתו מיום 13.3.14, בביצוע העבירות המיוחסות לו בכתב האישום - נהיגה בשכרות, עבירה לפי סעיפים 62(3), 64ב(א1), 64(ד)א ו-39 לפקודת התעבורה, תשכ"א-1961 (להלן: "הפקודה") (שלושה אישומים) ועבירה של אי ציות להוראות שוטר, עבירה לפי סעיף 23(א)(1) לתקנות התעבורה, תשכ"א-1961 (להלן: "התקנות"). בית משפט קמא הטיל בגזר הדין על המערער עונש של 10 חודשי מאסר בפועל, 12 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים בגין עבירה מהעבירות בהן הורשע המערער ו/או עבירה של נהיגה בזמן פסילה, וכן הושתה על המערער פסילת רישיון נהיגה למשך 48 חודשים בפועל, 12 חודשי פסילה על תנאי למשך 3 שנים וקנס כספי בסך 3,000 ₪.

ההליך בבית משפט קמא וגזר הדין

2. בטרם נשמעו הטיעונים לעונש הופנה המערער לשירות המבחן ולממונה על עבודות השירות על מנת שבפני בית משפט קמא תהא התמונה המלאה אודות המערער ותונחנה בפניו כל ההמלצות והחלופות העונשיות בטרם ייגזר דינו, זאת כפי שעולה מגזר הדין. יצוין כבר עתה, כי חוות הדעת הממונה על עבודות שירות הביאה בפני בית משפט קמא את המלצתה החיובית, לפיה המערער יבצע עבודות שירות, כאשר במהלכן, יהיה נתון למעקב של בדיקות שתן. מתסקיר שירות המבחן, שהוגש בפני בית משפט קמא, עולה תמונת נסיבותיו האישיות העגומה של המערער, אשר התמכר לסמים קשים ובמהלך השנים עבר מספר ניסיונות גמילה שכשלו. עם זאת, החל הנאשם בטיפול פרטני החל מחודש מאי 2014

ובדיקות שתן שנערכו לו נתגלו נקיות משרידי סם. המערער הביע בפני שירות מבחן רצון להמשיך בהליך הטיפול על מנת למנוע ממנו לשוב למעגל הסמים. שירות המבחן העריך בתסקיר, כי אם המערער ישלח לריצוי של עונש מאסר בעבודות שירות, אזי תהליך השיקום הכולל טיפול ביחידה להתמכרויות פעמיים בשבוע, עבודה לשם פרנסתו ושמירה על הקשר עם שירות המבחן, עלול להיפגע ולעכב את התהליך אותו עובר המערער כיום. שירות המבחן העריך בתסקיר כי עונש של צו שירות לתועלת הציבור (של"צ) בהיקף של 200 שעות, בצד העמדתו של המערער בפיקוחו של שירות המבחן, זאת בנוסף לעונש של מאסר על תנאי ופסילת רישיון נהיגה, יהוו ענישה מידתית שתאפשר שמירה על תהליך השיקום של המערער. שירות המבחן הוסיף וביקש מבית משפט קמא כי, בצד העונשים הנזכרים לעיל, תוטל על המערער התחייבות כספית חלף קנס נוכח מצבו הכלכלי של המערער אשר היה נתון במעצר בית ממושך ולא יכול היה לעבוד לפרנסתו.

3. בגזר הדין ציין בית משפט קמא, כי כתב האישום מכיל שלושה אישומים בעבירות זהות אשר בוצעו ע"י הנאשם באירועים שונים. בית משפט קמא ציין עוד כי תיקון מס' 113 לחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: "החוק" וגם "חוק העונשין") מתווה את העיקרון המנחה את בית המשפט במלאכת גזירת הדין, שהינו, עיקרון ההלימה, לפיו צריך להתקיים יחס הולם בין חומרת מעשי העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם לבין סוג ומידת העונש המוטל עליו. בית משפט קמא הטעים כי סעיף 40 ג' לחוק קובע כי, על ביהמ"ש לקבוע מתחם עונש הולם למעשה העבירה שביצע הנאשם בהתאם לעיקרון המנחה הנ"ל ולשם כך יתחשב ביהמ"ש בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

4. בית משפט קמא קבע, כי הואיל ומדובר בעבירה זהה בשלושת האישומים, שעניינה נהיגה תחת השפעת סמים (באישום השלישי התווספה עבירה נוספת של אי ציות להוראות שוטר), הרי שיש לבחון במאוחד את הערך המוגן ביחס לשלושת האישומים הנ"ל, ולאחר מכן לבחון את נסיבות ביצוע העבירה ביחס לכל אירוע בנפרד, שאז ייקבע מתחם ענישה הולם לכל אירוע, יגזר עונש נפרד ולבסוף ייקבע עונש כולל לכל האירועים גם יחד, תוך התחשבות במספר העבירות, תדירותן ובזיקה ביניהן ותוך שמירה על יחס הולם בין חומרת מעשיו של המערער בנסיבות ביצוע העבירה, מידת אשמתו של המערער, לבין סוג ומידת העונש. בית משפט קמא הוסיף וציין, כי בגזירת עונשו של המערער יובאו בחשבון גם נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה וכן תהיה התייחסות לשאלת החריגה מהעונש ההולם בזיקה לטיעוני ב"כ הצדדים בטיעוניהם לעונש.

5. במסגרת בחינת הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, ציין בית משפט קמא כי עבירה של נהיגה תחת השפעת סמים היא אחת העבירות החמורות בחוקי התעבורה הטומנת בחובה סיכון רב לחיי אדם ולשלום הציבור. בית משפט קמא הוסיף וציין, כי הנוהג ברכב, כשהוא תחת השפעת סמים, מתעלם מזכותם הטבעית של יתר המשתמשים בדרך לתחושת ביטחון החיים, עוצם עיניו מפני האפשרות של סיכון חייהם ובעודו אוחז בהגה כשסם מסוכן זורם בעורקיו, הרי שהוא בבחינת "פצצה מתקתקת". בית משפט קמא קבע כי בנסיבות ביצוע העבירה ע"י המערער, בראי פוטנציאל הסיכון שיצר למשתמשים בדרך, מידת הפגיעה בערך החברתי הינה במדרג הגבוה.

6. בית משפט קמא ציין, כי מדיניות הענישה הנהוגה בעבירות בהן הורשע הנאשם, על פי פסיקת בית המשפט העליון, מחייבת את הערכאות הדיוניות לנקוט בענישה קשה ולשאוף אל עבר הרף הגבוה של מדרג הענישה בעבירות של נהיגה בשכרות. בית משפט קמא הוסיף והדגיש, כי בפסיקה נקבע טווח ענישה למקרה בודד של נהיגה תחת השפעת סמים הנע בין עונש פסילת חובה שקבע המחוקק לעונש של מאסר בפועל, כשלצד רכיב ענישה מוחשי גם קיימים רכיבי ענישה צופי פני עתיד. בכל הנוגע לרכיב הפסילה, ציין בית משפט קמא, כי הודגש בפסיקה, כי ככלל אין לחרוג מעונש פסילת המינימום שקבע המחוקק בצד עבירה זו. בית משפט קמא הדגיש במסגרת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה את הסכנה הרבה הטמונה במעשיו של המערער לציבור והוסיף והטעים, כי המערער היה נתון תחת השפעת אחד הסמים הקשים ביותר - קוקאין, הידוע בכינויו "סם המוות" ומוכר כחומר פסיכו-אקטיבי שהשפעותיו הקוגניטיביות והתפקודיות על המשתמש, קשות. בית משפט קמא ציין, לחומרא, כי המערער ביצע בעבר עבירות סמים וכן היה בהליך גמילה, אשר חידד בפניו את החומרה היתרה שיש בשימוש בסמים מסוכנים. המערער, אשר חווה את השפעות הסם על גופו בעבר, היטיב לדעת את ההשפעה והחומרה היתרה הטמונה בנהיגה תחת השפעת הסם על גופו ועל חושיו, דבר אשר מחדד את המסוכנות הטמונה במערער.

7. נוכח האמור לעיל, קבע בית משפט קמא, כי מתחם העונש ההולם לאירוע הראשון, בנסיבות ביצוע העבירה, נע בין עונש של מאסר בפועל של 4 חודשים ועד למאסר בפועל של 8 חודשים, לצד פסילה בפועל שבין 24 חודשים עד ל- 30 חודשים, זאת בצד עונשים צופי פני עתיד. באשר לנסיבות ביצוע העבירה השנייה, קבע בית משפט קמא, נוכח החזרתיות על ביצוע העבירה, כי מתחם הענישה נע בין מאסר בפועל למשך 7 חודשים ועד למאסר של 12 חודשים, לצד פסילה בפועל למשך 4 שנים ויותר, וכן עונשים צופי פני עתיד. באשר לנסיבות ביצוע העבירה באישום השלישי, קבע בית משפט קמא, כי, מדובר במקרה שלישי, סמוך מבחינת זמנים לאירועים הקודמים ואף באותו רכב, אשר מלמד על השימוש התדיר שעושה המערער בסם כה קשה ונוהג בשגרתיות של ממש באותו הרכב, כשהוא נתון להשפעת סמים וכן עובר עבירה של אי ציות לאות שוטר המעצימה את המסוכנות לחיי אדם ומעידה על זילות כלפי החוק והסדר הציבורי. לפיכך נקבע, כי בנסיבותיו של האישום השלישי, מתחם הענישה נע בין עונש מאסר למשך מס' חודשים ועד למאסר ממושך יותר של מס' שנים, זאת בצד פסילה למס' שנים, הכול בהתאם לנסיבות ובזיקה למסוכנות הנשקפת מהמערער וכן בהתייחס לעברו.

8. באשר לעבירה של אי ציות להוראות שוטר, קבע בית משפט קמא, כי בנסיבות ביצוע העבירה, מתחם העונש ההולם נע בין עונש של מאסר בפועל לתקופה של 9 חודשים ועד לעונש מאסר בפועל לתקופה של 12 חודשים, לצד פסילה של לפחות 4 שנים ולצד עונשים נלווים.

9. במסגרת קביעת העונש המתאים לשלושת האירועים בתוך מתחם העונש ההולם, בהתאם להוראות סעיף 40 ג(ב) לחוק, שקל בית משפט קמא את הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה. בית משפט קמא נתן את הדעת לנסיבות חייו של המערער, כפי שאלו פורטו בהרחבה בתסקיר שירות המבחן. בית משפט קמא הוסיף וציין, כי נתן דעתו למידת הפגיעה שתהא בהטלת עונש מאסר על המערער מפאת גילו המבוגר ולפגיעה האפשרית במשפחתו. עוד שקל בית משפט קמא את הבעת רצונו של המערער

בפני שירות המבחן ובפני בית משפט קמא להשתקם מנגע הסמים ולבדיקות שערך שירות המבחן למערער בהן נמצא נקי מסמים, כמו גם לעברו התעבורתי של המערער ולעברו הפלילי, כמו גם לפרק הזמן שחלף ללא ביצוע עבירות. לחומרה ציין בית משפט קמא את הרצידיביזם העולה מהתנהגותו של המערער, המלמד על מי שנוהג פעם אחר פעם, בסמיכות זמנים, באותו רכב ואף באותו אזור, כשהוא נתון להשפעת סם מסוכן וקשה-סם הקוקאין וכן על מי שאינו ירא מהחוק ומאוכפיו. בית משפט קמא הטעים, כי הימצאות סם זה בגופו של המערער, פעם אחר פעם, מלמדת, כי המערער צורך באופן תדיר סם מסוכן וקשה. עוד הדגיש בית משפט קמא כי, עת שהתבקש המערער ע"י המשטרה לעצור, נמלט בנסיעה מהירה עד שנעצר ע"י השוטרים וציין, כי קשה להפריז בחומרה הרבה הגלומה בנהג מסומם הנמלט מאימת המשטרה הדולקת אחריו. בית משפט קמא הוסיף, כי נהג זה עלול להמיט אסון גדול על הציבור וכי לא נהג זה משול ל"מכונת מוות נעה". בנקודה זו הדגיש בית משפט קמא, כי בעת מלאכת גזירת הדין בעבירות תעבורה על בית המשפט לשקול לא רק את התוצאה בפועל אלא גם את התוצאה הפוטנציאלית הטמונה במעשים. נוכח האמור לעיל, קבע בית משפט קמא, כי שקלול הנסיבות, מוביל למסקנה, כי ביחס למכלול האירועים, יש לגזור על המערער עונש מאסר לריצוי בפועל בכליאה ממשית כרכיב ענישה עיקרי לצד פסילה ארוכת שנים.

10. בהינתן הדעת להוראות סעיף 40 ד (ב) לחוק הדין בסטייה אפשרית ממתחם הענישה ההולם לטובת שיקולי שיקום, ציין בית משפט קמא כי המערער, על אף עברו והרשעותיו בפלילים בעבירות סמים, התעלם מחוקי המדינה ונהג ברכב תחת היותו בהשפעת סמים פעם אחר פעם. בית משפט קמא הבהיר, כי תדירותן של העבירות, השימוש הקבוע באותו סם מסוכן וקשה והנהיגה באותו הרכב, מלמדות על תעוזתו הרבה של המערער, אשר נעצר ע"י המשטרה פעם אחר פעם ולא נרתע מלשוב ולבצע את אותן עבירות. בית משפט קמא חזר והדגיש את החומרה הרבה הטמונה במעשיו של המערער, אשר לא ציית להוראות החוק ונהג בעודו תחת השפעת סמים, דבר אשר יכול לקפח חיי נהגים והולכי רגל שהיו בקרבתו, וכן ציין כי ניתן היה לצפות מאדם מבוגר המצוי בעשור השישי לחייו ואשר ריצה מאסרים, כי ייקח אחריות למעשיו, יבין את חומרת הנסיבות וימנע מלעבור שוב עבירה חמורה. בית משפט קמא קבע כי נסיבות אלו ומידת אשמתו הגבוהה של הנאשם מלמדים על חומרה יתרה, וכי אין הצדקה לסטות ממתחם העונש ההולם לצרכי שיקום, זאת אף אם יש סיכוי של ממש שהמערער ישתקם. בית משפט קמא הוסיף וציין כי, בהתאם להוראות סעיף 40ד(א) לחוק, גם כאשר אין חומרה יתרה במעשיו של נאשם, אין בית משפט מחויב לסטות ממתחם העונש ההולם אלא "רשאי הוא לחרוג" ממנו. עוד הוסיף בית משפט קמא כי לא התרשם כי "מתקיימות נסיבות מיוחדות ויוצאות דופן" במובן הוראות סעיף 40ד(ב) סיפא לחוק, אשר גוברות על הצורך לקבוע את העונש במתחם העונש ההולם בהתאם לעקרון המנחה, עקרון ההלימה. בית משפט קמא הטעים בגזר הדין כי, **"בחינת מכלול התנהגותו של הנאשם, לאורך השנים מלמדת, כי מדובר במי שהוכיח, כי עבר הליך גמילה, אך חזר לסורו והתדרדר לשימוש בסמים קשים במיוחד."**

11. בית משפט קמא קבע עוד, כי הבחינה הכוללת של הנתונים מלמדת כי ראוי ואפשר שגמילת המערער מסמים תעשה בין כותלי הכלא ולא כאשר שלומו ובטחונו של הציבור נתונים לחסדיו של המערער. בית משפט קמא הביע תקוותו, כי תקופת המאסר שהוטלה על הנאשם לא תפגע בצרכי שיקומו וכי

הצהרות המערער בדבר רצונו להתנקות מנגע הסמים שפשה בו ומאמצי השיקום שלו יישאו פרי וכי הוא יירתם, הלכה למעשה, בכל מאודו, להליך הגמילה מסמים, בין כותלי בית הסוהר, לתועלתו שלו עצמו ולטובתה של החברה בכללותה.

נימוקי הערעור

12. הערעור שבפניי מתמקד בחומרת עונש המאסר בפועל שהושת על המערער, תוך עתירת המערער להפחתת עונש המאסר בפועל ככל הניתן וריצויו בעבודות שירות.

13. המערער טוען, במסגרת הודעת הערעור, כי שגה בית המשפט קמא בפירושו של תיקון 113 לחוק, זאת משהסתמך בשיקוליו על הנסיבות המחמירות שבביצוע העבירה וזנח כליל את הנסיבות לקולא, תוך מתן העדפה מירבית לשיקולי ההרתעה ואינטרס הציבור.

14. עוד טוען המערער, כי שגה בית המשפט קמא עת שגזר דינו לחומרא, מבלי שנתן משקל מספק, בין היתר, לעובדות הבאות: המערער שיתף פעולה עם שירות המבחן, הודה בביצוע המעשים, הביע חרטה כנה ואמיתית ובכך חסך זמן שיפוטי והעדת עדים, כל זאת בנוסף לנסיבות המערער להיגמל מסמים ובעיקר לכך שבמשך תקופה של למעלה מ-15 שנה נגמל המערער מסמים ופעל רבות למען שיקום חייו.

15. כן טוען המערער, כי בית משפט קמא לא נתן די משקל לתסקיר שירות המבחן והתעלם מחוות דעת הממונה על עבודות שירות שמצאה את המערער מתאים לביצוע עבודות שירות. לטענת המערער, שגה בית משפט קמא עת שלא נתן את המשקל הראוי להמלצת שירות המבחן בעניינו לפיה, יהא בפיקוח שירות המבחן למשך שנה, ימשיך בקשר עם היחידה להתמכרויות תוך טיפול בבעייתו המרכזית, וכן יוטל עליו צו של"צ בהיקף של 200 שעות. המערער מוסיף וטוען, כי בית משפט קמא לא נתן די משקל לעובדת היותו נתון בתנאי מעצר קשים ובמעצר בית במשך תקופה ממושכת של כשנה וארבעה חודשים.

16. עוד נטען בהודעת הערעור, מבלי להמעיט בחומרתן של העבירות, כי חומרת העבירות הינה רק משתנה אחד אשר יש לשקול במסגרת מלאכת גזירת הדין, אך משתנה זה אינו יחידי. ב"כ המערער טוען בנקודה זו, כי עונש מאסר של 10 חודשים שירוצו בפועל שהוטל על המערער, אינו סביר, בנסיבות העניין, עומד בניגוד לפסיקה ועל כן ראוי להפחיתו. ב"כ המערער מוסיף וטוען כי, לדידו, תקופת מאסר קצרה יותר שתרוצה בעבודות שירות, מתחשבת באגד השיקולים שבבסיס מטרות הענישה אותם באה הסנקציה הפלילית להגשים וכי היא מביאה לידי ביטוי את מגוון שיקולי הענישה בנידון דידן.

17. המערער מוסיף וטוען כי בעניינו מתקיימות הנסיבות המיוחדות והנכונות שבעטיין מן הראוי להעדיף את הפן השיקומי במסגרת שיקולי הענישה. בנקודה זו מטעים המערער כי, לא רק שהביע חרטה מעומק ליבו ובכנות על ביצוע העבירות, שהינן בגדר מעידה חד-פעמית, אלא אף השכיל ליישם את השינוי

בתפישתו, הלכה למעשה. אי לכך מבקש המערער מבית המשפט לאפשר לו להמשיך בהליך השיקום בו הוא נתון כעת.

18. עוד עולה מנימוקי הערעור, כי שגה בית משפט קמא עת שסטה מתורת הענישה האינדיווידואלית, שכן דווקא נסיבותיו האישיות של המערער והשיקולים לקולא בעניינו עליהם עמד בית משפט קמא בגזר דינו, מחייבים בידון דידן את העדפת הפן השיקומי. המערער מטעים כי על הענישה לשקף שוויון באופן מהותי ולא פורמאלי, קרי, שתהא הענישה שווה בנסיבות שוות ושונה בנסיבות שונות, אף אם מדובר באותה נורמה פלילית. עוד נטען כי, שליחת המערער למאסר של 10 חודשים מאחורי סורג ובריח, לא תשרת נכונה את האינטרס הציבורי ולא תמצה את שיקולי הענישה, וכי האיזון הראוי הוא בדרך של הטלת עונש מאסר על המערער שירוצה בעבודות שירות.

19. לסיכום טוען המערער כי, בהתחשב בגילו המבוגר ובנסיבותיו האישיות, ומתוך חשש כי שליחתו לעונש של מאסר בפועל תהווה עבורו היגררות והיטמעות בתת התרבות העבריינית, מתבקשת העדפת האינטרס השיקומי תוך שימת הדגש על ענישה הצופה פני עתיד, זאת בנוסף לעונש של 6 חודשי מאסר בפועל שירוצה בעבודות שירות.

תסקיר משלים שהוגש במסגרת הליך זה

20. ביום 2.3.15 הגיש שירות המבחן תסקיר משלים בעניינו של המערער, זאת מיוזמתו ונוכח הליך הגמילה בו נוטל המערער חלק בהצלחה. בתסקיר המשלים חזר שירות המבחן על המלצתו, כפי שהובאה במסגרת התסקיר האחרון שהוגש בפני בית משפט קמא, לפיה יוטל על המערער צו "מבחן סמים", בצד צו שירות לתועלת הציבור, כל זאת בנוסף למאסר על תנאי ועונש של פסילה.

21. במסגרת התסקיר המשלים ציין שירות המבחן כי, מאז מתן גזר הדין המשיך שירות המבחן לשמור על קשר עם המערער. ממידע שקיבל שירות המבחן מהמטפלת של המערער ביחידה לנפגעי סמים בחיפה עולה כי המערער ממשיך להשתתף בטיפול פרטני וקבוצתי ביחידה, וכן מבצע בדיקות שתן שכולן נקיות משרידי סם.

22. שירות המבחן ציין בתסקיר העדכני שבפניו, כי המערער מודע כיום לטעותו ולבעייתיות הטמונה בביצוע העבירות מושא הערעור וכן כי עצם בחירתו להתמודד עם כשלו ההתנהגותיים, באמצעות קשר קבוע עם שירות המבחן וטיפול ביחידה לנפגעי סמים בחיפה, מלמדת בדבר מודעות המערער לצורך להיעזר בגורמי טיפול על מנת להתמודד עם קשייו. שירות המבחן הדגיש כי המערער משקיע כוחות לשיקומו העצמי ומחוייבות לכך וכי שליחתו למאסר בפועל של ממש עלולה לחבל בתהליך שעובר המערער בשנה האחרונה ולהביא להדרדרות במצבו, לרבות חזרתו לשימוש בסמים.

23. שירות המבחן הביע בתסקירו הנ"ל המלצה למימוש רכיב השיקום העולה מסעיף 40(ד) לחוק העונשין

ולאפשר למערער להמשיך בתהליך השיקום בו הוא נתון. לפיכך בא שירות המבחן בפני בית המשפט בהמלצתו הנ"ל.

טיעוני ב"כ הצדדים בדיון

24. בדיון בפניי ביום 4.3.15 חזר ב"כ המערער על האמור בהודעת הערעור, תוך שהלין על כך שבית משפט קמא הורה בדבר דחיית הדיון בפניו לצורך שליחת המערער לקבלת חוות דעת הממונה על עבודות שירות בעניינו, וכן לצורך סיום ההליך הטיפולי וחרף זאת, בחר להשית על המערער עונש של מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח. ב"כ המערער הגיש פסיקה (מע/1) המלמדת בדבר העדפת הפן השיקומי על פני שיקולי ענישה אחרים.

25. ב"כ המשיבה ביקש בדיון בפניי לדחות את הערעור, תוך שטען כי ערכאת הערעור מתערבת בגזר דינו של בית משפט קמא רק במידה שזה חרג באופן קיצוני מרמת הענישה המקובלת בנסיבות דומות. עוד הוסיף וטען ב"כ המשיבה כי נהיגה בשכרות היא עבירה חמורה ביותר המסכנת, מעבר לנהג עצמו, את הנוסעים עימו ואת כלל המשתמשים בדרך, ואף מהווה אחד הגורמים לתאונות הדרכים. ב"כ המשיבה הדגיש כי במקרה שפנינו עסקין בשלוש הרשעות בעבירה של נהיגה בשכרות על רקע שימוש בסמים והטעים כי גזר דינו של בית משפט קמא מנומק ומפורט וכי, לאחר ניתוח מלוא הנסיבות, בחר בית משפט קמא להעדיף את אינטרס הציבור, כפי שצריך לעשות במקרה דנן. נוכח האמור לעיל, ונוכח עברו התעבורתי והפלילי של המערער, ביקש ב"כ המשיבה לדחות את הערעור, תוך שטען כי אין מקום במקרה זה להתחשב במערער ולאפשר לו להשתקם.

דיון והכרעה

26. ערעור זה שבפניי מתמקד, כאמור, ברכיב המאסר בפועל שהושת על המערער בגזר הדין. ודוק, לטענת המערער, החמיר בית משפט קמא בעונשו בכך שהשית עליו עונש של מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח, זאת מבלי לייתן משקל של ממש להליך השיקום בו נתון המערער. המערער עותר להפחתת עונש המאסר בפועל בן ה-10 חודשים ולקביעה כי ירוצה בדרך של עבודות שירות, מה גם שחוות דעת הממונה על עבודות שירות, שהוגשה בפני בית משפט קמא, ממליצה לעשות כן.

27. המערער הורשע, כאמור, על פי הודאתו, בביצוע 3 עבירות שעניינן נהיגה בשכרות, זאת בצד ביצוע עבירה נוספת של אי ציות לשוטר. עיון בכתב האישום, שהוגש נגד המערער, מלמד כי מאז ביצוע העבירה מושא האישום הראשון (23.5.13) ועד לביצוע העבירה מושא האישום השני (29.7.13) חלפה תקופה של כחודשיים וכי העבירות מושא האישום השלישי בוצעו פחות מחודש לאחר ביצוע העבירה מושא האישום השני (ביום 25.8.13).

28. שומה על בתי המשפט להתייחס בחומרה ולהעניש בהתאם את מי שביצע עבירה של נהיגה בשכרות,

כל שכן כאשר עסקינן בנהיגה תחת השפעת סם מסוג קוקאין. אין צורך להכביר במילים באשר למסוכנות הטמונה בביצוע העבירה הנ"ל הן כלפי הנהג עצמו והן כלפי כלל המשתמשים בדרך, כפי שטען ב"כ המשיבה בנקודה זו ובצדק.

להמחשת האמור לעיל יפים דבריו הבאים של בית המשפט העליון, אשר נקבעו ברע"פ 7042/13 נעים סולטאן נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 26.12.2013):

"נהיגה בשכרות הינה אחת מן הסיבות המרכזיות לגרימתן של תאונות דרכים, דבר המסכן את שלום הציבור ופוגע בביטחונו. אשר על כן, מדיניות הענישה בעבירות אלה, מחייבת את בית המשפט לנהוג ביד קשה בנהגים שיכורים- תהא רמת האלכוהול בדמם, אשר תהא" (רע"פ 2829/13 מור מוריאל נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (29.4.2013); וכן: רע"פ 7002/13 פשקוב נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (8.12.2013); רע"פ 5314/13 בלוך נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (3.10.2013))."

29. חומרה מיוחדת ניתן למצוא בכך שהמערער ביצע 3 עבירות של נהיגה בשכרות, זאת בשלושה מועדים שונים, כאשר בצד אחת מהן בוצעה עבירה נוספת של אי ציות לשוטר, כאמור באישום השלישי. לפיכך, צדק בית משפט קמא עת שקבע בגזר הדין מתחמי ענישה הולמים לכל אחד מהאירועים הכוללים בחובם עונשי מאסר בפועל, זאת באופן שלגבי האירוע השלישי, החמור מכולם, נקבע מתחם ענישה הולם הכולל בחובו עונש מחמיר של מאסר בפועל הנע בין 9 חודשים עד 12 חודשים, זאת נוכח העובדה שהעבירה באירוע השלישי של נהיגה בשכרות, בוצעה לאחר ביצוע 2 עבירות דומות ובצד ביצוע עבירה של אי ציות לשוטר. עוד יש ליתן את הדעת, לחובת המערער, לכך שבעברו הפלילי הרשעות קודמות בעבירות שוות, לרבות הרשעות בעבירות סמים, אם כי הרשעותיו של המערער בעבירות סמים הינן הרשעות ישנות. עם זאת יצוין, לטובת המערער, כי עיון בגיליון המרשם התעבורתי של המערער (מש/2) מלמד כי אין בעברו הרשעות קודמות בעבירות דומות.

30. המחוקק, במסגרת תיקון 113 לחוק העונשין קבע בסעיף 40ד(א) כי ניתן לחרוג, לקולא, ממתחם העונש ההולם בשל שיקולי שיקום, זאת כהאי ליסנא:

"קבע בית המשפט את מתחם העונש ההולם בהתאם לעיקרון המנחה ומצא כי הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם, רשאי הוא לחרוג ממתחם העונש ההולם ולקבוע את עונשו של הנאשם לפי שיקולי שיקומו, וכן להורות על נקיטת אמצעי שיקומי כלפי הנאשם, לרבות העמדתו במבחן לפי סעיפים 82 או 86 או לפי פקודת המבחן [נוסח חדש] התשכ"ט-1969".

31. ומהתם להכא: במקרה שבפנינו הגעתי לכלל מסקנה, כפי שיובהר להלן, כי עניינו של המערער נמנה עם אותם מקרים מיוחדים בהם נוטה הכף לכיוון של התערבות ערכאת הערעור לטובת המערער, תוך העדפת הפן השיקומי על פני שיקולי הענישה המחמירים [ראה: ע"פ 5521/12 פלוני נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו], (23.01.14)]. בנקודה זו יפים דבריו הבאים של כב' השופטת מלצר בהחלטתו ברע"פ 262/14 נאשף נ' מדינת ישראל: "במקרים שבהם נרתם הנאשם להליך שיקומי, או

מראה נכונות כנה לעשות כן - עשויים שיקולי השיקום אף לגבור על שיקולי ההרתעה והגמול... (פורסמה בנבו, 22.1.14).

32. כך גם במקרה דנן, גוברים שיקולי השיקום על שיקולי ההרתעה והגמול, זאת נוכח הירתמותו של המערער להליך השיקומי, תוך שהוא מראה נכונות כנה והתמדה במסגרת הליך הגמילה, כפי שמצטייר ממקרא תסקירו העדכני של שירות המבחן. ודוק, המערער מצוי במשך תקופה ממושכת במסגרת הליך של גמילה מסמים ביחידה לנפגעי סמים בחיפה, תוך שהוא משתתף בטיפול פרטני וקבוצתי ביחידה. כל בדיקות השתן של המערער נמצאו נקיות משרידי סם, דבר המלמד כי הליך השיקום בו נתון המערער נושא פרי. בחירתו של שירות המבחן להגיש תסקיר משלים, לקראת הדיון בערעור בתיק זה, מדברת בעד עצמה ומלמדת כי עסקינן במערער המתגייס בכל מאודו למסגרת ההליך השיקומי. מהתסקיר הננו למדים, כי המערער בנה תא משפחתי חדש וכי אשתו תומכת בו לחיזוק דרכו החדשה.

33. בית המשפט העליון עמד בפסיקתו לא אחת על חשיבות תרומתו של שירות המבחן במקרים כגון דא, תוך שהוא נותן בהכרעתו משקל מהותי לתסקירי המבחן ולהמלצות הגלומות בהם, ובכך נותן הוא במקרים המתאימים מעמד של בכורה לאלמנט השיקום (ראה ע"פ 5713/10 **יהושע אקרמן נ' מדינת ישראל**, פורסם בנבו, ניתן ביום 1.3.11). בנקודה זו יובהר כי במקרה דנן יש מקום ליתן משקל מהותי לאמור בתסקיר שירות המבחן, אם כי אין מקום לאמץ באופן כולל את המלצת שירות המבחן, זאת נוכח חומרת העבירות בהן הורשע המערער. לפיכך, אין מקום להסתפק בהטלת צו של"צ על המערער, שכן מן הראוי להשית עליו עונש של מאסר בפועל, אשר ירוצה בדרך של עבודות שירות, דבר שישקף את התייחסותו המחמירה של בית המשפט לעבירות שבפנינו.

34. המחוקק נתן דעתו בסעיף 40ד הנ"ל לחוק העונשין לחשיבות הטמונה בשיקומו של נאשם, באופן המצדיק חריגה לקולא ממתחם העונש ההולם, שהרי הצלחת הליך השיקום תשרת לא רק את אינטרס הנאשם, כי אם גם את אינטרס הציבור כולו. המשך נקיונו של המערער מסמים יבטיח כי המערער לא ישוב לבצע עבירות מסוג העבירות שבפנינו, ואילו שילובו של המערער מחדש במעגל הפשיעה עלול חלילה להשיבו לפגיעה הן בעצמו והן בחברה (בעניין החשיבות הטמונה בשיקומו של נאשם, ראה האמור בע"פ 8092/04 **ישראל חביב נ' מדינת ישראל**, פורסם בנבו, 19.10.04).

35. נוכח האמור לעיל גובר בידון דין השיקול לשיקום המערער על פני יתר שיקולי הענישה, ומצדיק התערבות של ערכאת הערעור בגזר דינו של בית משפט קמא. בנקודה זו אוסיף, כי על המערער יושת, בין היתר, צו מבחן, כמומלץ בתסקיר שירות המבחן. במידה שיופר צו המבחן על ידי המערער או יבצע המערער עבירה נוספת בתקופת המבחן, אזי יהא צפוי המערער לגזירת דינו מחדש בפני בית משפט קמא, דבר המהווה גורם של הרתעה כלפי המערער לבל ישוב לסורו.

36. סיכומי של דבר, הנני מקבלת את ערעור המערער ומפחיתה את עונש המאסר בפועל שהושת עליו לעונש של 6 חודשי מאסר בפועל, אשר ירוצו על ידי המערער בדרך של עבודות שירות, כאמור בחוות דעת הממונה על עבודות שירות, זאת בעמותת "ארוחה חמה" בקריית אתא. המערער יתייצב ביום

19.10.15 בשעה 08:00 במשרדי הממונה על עבודות שירות במפקדת מחוז צפון ברח' הציונות 14 בטבריה, זאת לצורך קליטה והצבה. המערער מוזהר בזה, לבקשת הממונה על עבודות שירות, כי במהלך ריצוי עבודות השירות יהא נתון למעקב של בדיקות שתן וכי סירוב לבצע בדיקת שתן או גילוי ממצאים חיוביים בבדיקה, כמו גם הגעת המערער בגילופין לעבודה או שתיית אלכוהול בעבודה, יהוו עילה להפסקה מנהלית של עבודות השירות ולריצוי העונש במאסר של ממש.

בנוסף, הנני מורה בדבר הטלת צו "מבחן סמים" על המערער, מכוח סעיף 82 לחוק העונשין, זאת לתקופה של שנה, אשר במהלכה ימשיך המערער בהליך השיקום בו הוא נתון, כל זאת תחת פיקוח שירות המבחן.

המערער מוזהר בזה כי במידה ולא יעמוד בתנאי צו המבחן או יבצע עבירה נוספת בתקופת הצו, אזי יהא צפוי לגזירת דינו מחדש בהתאם לחומרת העבירות.

יתר הרכיבים בגזר דינו של בית משפט קמא יישארו על כנם.

פסק דין זה יומצא לשירות המבחן ולממונה על עבודות שירות.

ניתנה והודעה היום ז' אייר תשע"ה, 26/04/2015 במעמד ב"כ המאשימה, הנאשם וסנגוריו.